

Revisionsplan 2023

Version 2: 2023-04-17

Innehållsförteckning

1	Lag och god revisionssed anger revisionens uppdrag och innehåll	3
2	Revisionsprocessen	4
3	Riskanalysen är vägledande.....	4
4	Granskningsinsatser för 2023	6
4.1	Grundläggande och lagstadgad granskning.....	6
4.2	Granskningar av tillförlitlighet i system, rutiner och redovisning	7
4.3	Granskning av verksamhet, funktion och process.	7
4.4	Uppföljningar av tidigare granskningar	12
4.5	Förstudier.....	12
5	Revisorerna på Region Norrbottens hemsida.....	12

1 Lag och god revisions sed anger revisionens uppdrag och innehåll

Revisorernas uppdrag definieras i kommunallagens (KL) 12 kapitel. Där fastställs att revisorerna årligen ska granska all verksamhet i den omfattning som följer av god revisions sed. Vidare framgår att revisorerna ska pröva om;

God revisions sed är de principer och tillvägagångssätt som är allmänt vedertagna vid kommunal revision. God sed regleras inte i lag utan utformas och utvecklas av normbildare som t.ex. Sveriges Kommuner och regioner (SKR). God sed kan sägas ta vid där lagstiftningen slutar. Med anledning av de successiva förändringar i praxis och tillämpning som sker har SKR gjort en uppdaterad uttolkning och dokumentation av ”God revisions sed i kommunal verksamhet 2022”. Skriften lyfter fram och förtydligar *revisorernas uppdrag* – ansvarsprövningen – och dess innebörd, samt *revisionsprocessen*, det vill säga revisionsarbetets innehåll.

När det gäller *uppdraget*, ska revisorerna *årligen* granska:

- all verksamhet som bedrivs inom nämnder och styrelser samt eventuella fullmäktigeberedningar;
- årsredovisningen, inklusive den sammanställda redovisningen som även omfattar verksamhet som bedrivs i andra juridiska personer;
- de kommunala företagen genom de revisorer och lekmannarevisorer som utses i dessa;
- revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Begreppen *årligen* granska *all verksamhet*, betyder att revisorerna för varje nämnd, styrelse och fullmäktigeberedning varje år ska granska och bedöma:

- Att verksamheten sköts på ett *ändamålsenligt* och från *ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt*, innebärande att:
  - verksamheten lever upp till fullmäktiges mål och följer andra beslut, lagstiftning, avtal och föreskrifter, det vill säga dess effektivitet och kvalitet,
  - verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser,
  - styrelsen, nämnder och fullmäktigeberedningar har en styrning och uppföljning mot mål och beslut,
  - verksamheten bedrivs med god ekonomisk hushållning utifrån fullmäktiges beslut.
- Att *räkenskaperna är rättvisande* innebärande att:
  - redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning,
  - delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.
- Att *den interna kontrollen är tillräcklig* innebärande att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner, som på en rimlig nivå säkerställer att:
  - verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv,
  - informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
  - de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

2 Revisionsprocessen

Den årliga revisionsprocessen omfattar ett flertal steg. Den börjar med en revisionsplanering som består av omvärldsanalys, riskanalys och upprättande av den årliga revisionsplanen. Därefter genomförs de i revisionsplanen fastställda revisionsinsatserna. Revisionsprocessen avslutas med att årets alla granskningar analyseras och bedöms. Då prövar revisorerna om styrelse, fullmäktigeberedningar och nämnder har fullgjort sina uppdrag. En revisionsberättelse upprättas som lämnas till fullmäktige. I revisionsberättelsen uttalar sig revisorerna om ansvarsfrihet bör tillstyrkas och om fullmäktiges mål för verksamheten har uppfyllts under året.

Revisionsprocessens grundstomme är *analys av väsentlighet och risk*, benämnd *Riskanalys*. Analysen ska föregå alla prioriteringar och urval, såväl i årlig revisionsplan som vid avgränsningar och preciseringar i de enskilda granskningarna.

Utgångspunkten för revisionen är helhetssyn. Alla granskningsinsatser planeras och genomförs så att de stödjer varandra. De olika granskningsinsatserna under ett revisionsår planeras logiskt i tid för att revisionen ska bli effektiv. Varje granskning utgör en grund för planering av kommande revisionsinsatser och för den avslutande ansvarsprövningen. Syftet är att ge underlag till bedömningen av ansvarsfrihet för styrelsen, fullmäktigeberedningarna, och samtliga nämnder.

3 Riskanalysen är vägledande

Alla delar av regionens verksamhet ska årligen granskas av revisorerna. De resurser som avsätts för revisionen måste dock prioriteras till de områden som revisorerna anser som mest angelägna. Grundläggande i revisionsprocessen är planeringen av revisionsinsatser. Enligt god revisionsssed inleds revisionsprocessen med en övergripande riskanalys som präglas av helhetssyn och aktualitet.

Riskanalysen är *revisionsprocessens grund* men också en kontinuerlig process inom revisionen. Under ett revisionsår kan det därför uppstå behov av revisionsinsatser som revisionen i sin initiala riskanalys inte kunnat förutse. Den riskanalys som genomförs under löpande år kan därför leda till revidering av revisionsplanen. Riskanalysen dokumenteras av revisorerna.

Riskanalysen har en tydlig koppling till revisorernas uppdrag och präglas av helhetssyn. En riskanalys består av två delar:

1. Identifiera vilka *risker* som finns inom väsentliga verksamheter, funktioner och processer, utifrån den kunskap som inhämtas från verksamheten och från omvärlden.

2. Göra en bedömning av *konsekvens* och *sannolikhet* dvs. hur allvarligt det är eller blir om risken realiserar samt hur troligt det är att risken inträffar.

Analysen ligger till grund för prioritering av revisionsårets granskningsinsatser. Meningen är att revisionsarbetet ska inriktas på sådana väsentliga områden där risker konstateras eller befaras, vilka kan påverka verksamhetens inriktning, förvaltning och redovisning eller påverka förtroendet för regionen som organisation. Ytterst ska revisorernas granskningsinsatser utmynna i den årliga revisionsberättelsen i vilken revisorerna ger fullmäktige underlag för dess prövning av ansvarsfrågan. Utöver de grundläggande granskningarna har 2023 års riskanalys har lett fram till att ett antal fördjupade granskningar prioriterats för verksamhetsåret.

Därutöver avser revisionen också att genomföra ett antal förstudier. Förstudier genomförs där risken inledningsvis inte går att fastställa. En förstudie kan således leda till att risken bedöms så pass stor att en djupgranskning beslutas att genomföras, alternativt att risken visade sig vara låg och att en djupgranskning därför inte behöver prioriteras innevarande år.

En viktig del av revisionens arbete är också att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen tagit till sig kritik, synpunkter och förslag.

Väsentlighets- och riskanalys genomförs även under löpande år, vilket kan leda till uppdatering/förändring i revisionsplanen. Detta innebär att de prioriterade granskningar som presenteras i denna revisionsplan kan förändras till sin inriktning. Det innebär även att granskningar kan tillkomma och att granskningar kan utgå.

4 Granskningsinsatser för 2023

Nedan presenteras 2023 års revisionsplan. Revisionsplanen följer God Revisionsledning och fördelar de prioriterade insatserna på områdena:

- Grundläggande granskning
- Granskningar av tillförlitlighet i system, rutiner och redovisning
- Granskningar av verksamhet, funktion och process
- Uppföljningar
- Förstudier

4.1 Grundläggande och lagstadgad granskning

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Regionstyrelsens ansvarsutövning	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Regionstyrelsens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsutövning	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Patientnämndens ansvarsutövning	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Patientnämndens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Regionala utvecklingsnämndens ansvarsutövande	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Regionala utvecklingsnämndens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Uppdragsberedningens ansvarsutövande	Grundläggande granskning genomförs som syftar till att ge underlag för en bedömning om Uppdragsberedningens ansvarsutövande är tillfredsställande.
Delårsrapport per augusti 2023	Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning om delårsrapporteringen har upprättats enligt lagens krav och anvisningar från normerande organ samt om resultatet i delårsrapporteringen är förenligt med fullmäktiges mål för en god ekonomisk hushållning.
Årsredovisning 2023	Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning om årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, dess finansiering

	och den ekonomiska ställningen samt om årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.
--	--

4.2 Granskningar av tillförlitlighet i system, rutiner och redovisning

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Intern kontroll i ekonomi-/personaladministrativa processer.	Syftet med granskningen är att granska och pröva om regionstyrelse och nämnder har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende intern kontroll i de basala ekonomi-/personaladministrativa processerna.

4.3 Granskning av verksamhet, funktion och process.

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Intern kontroll avseende föreningsbidrag	Regioner hanterar stora utbetalningar i form av bidrag till föreningar. En bristande intern kontroll på området medför ökad risk för oegentligheter och i förlängningen förtroendeskadliga konsekvenser för regionen.
Tillgänglighet till folktandvården	Tillgänglighet till besök och att möta det behov som finns är en viktig fråga för Folktandvården i Norrbotten. Det har genom åren varit stora utmaningar kring måluppfyllelsen avseende tillgänglighet. De prioriterade grupperna har inte alltid kunnat få vård hos Folktandvården inom den tidsram som varit lämplig utifrån patientens munhälsa.
Styrning och kontroll av regionens folkhälsoarbete	Folkhälsomyndigheten beskriver att hälsan i befolkningen bör vara både god och jämlik. Folkhälsoarbete syftar till att främja hälsan och förebygga sjukdomar i både riskgrupper och hela befolkningen. Folkhälsan påverkas bl.a. av politiska beslut, samhällets organisation och resurser, och individers förutsättningar att fatta beslut som främjar hälsan och åldersstrukturen i befolkningen. I Norrbotten har kvinnor och män högst andel insjuknande i hjärtinfarkt jämfört med snittet för riket. Norrbotten har också den kortaste medellivslängden i riket bland män och kortare än genomsnittet

	<p>bland kvinnor. Även fetma är mer vanligt förekommande i Norrbotten jämförelse med riket.</p> <p>Region Norrbotten anger i strategisk plan 2023-2025 att visionen för Region Norrbottens län är "Tillsammans för Norrbotten - bästa livet, bästa hälsan". Det strategiska målet "Trygg norrbottning med god, jämlik och jämställd livskvalitet" innebär bland annat att befolkningens hälsa och välbefinnande främjas i samhället och i mötet med Region Norrbottens verksamhet och att den goda folkhälsan är jämlikt och jämställt fördelat mellan olika befolkningsgrupper.</p> <p>Utöver ovan styrning finns Norrbottens folkhälsostrategi 2018-2026 som syftar till att stimulera till ett mer systematiskt folkhälsoarbete i Norrbotten för att utjämna skillnader i hälsa och förbättra folkhälsan i länet.</p>
<p>Hantering av synpunkter och klagomål inom patientnämnden (ärendehantering)</p>	<p>Klagomålshantering är en viktig förutsättning för att förbättra vården. Patienten är ofta den enda som har en inblick i och följt hela vårdförloppet och därför kan bidra med viktig information.</p>
<p>Personalförsörjning/attraktiv arbetsgivare/inhyrd personal</p>	<p>Personalen är hälso- och sjukvårdens viktigaste resurs, och en av regionens prioriterade frågor är att lösa de bemanningsproblem som hälso- och sjukvården har. Svensk hälso- och sjukvård är av mycket hög kvalitet men kompetensförsörjningen har länge varit en av vårdens stora utmaningar. Det är svårt att rekrytera och behålla personal, inte minst i gles- och landsbygden. De främsta orsakerna till personalbristen uppges vara för få utbildade, hög konkurrens från andra arbetsgivare samt pensionsavgångar.</p> <p>I Socialstyrelsens nationella planeringsstöd (NPS) för 2022 framgår att samtliga regioner redovisar brist på barnmorskor, specialistsjuksköterskor, läkare med specialistkompetens och röntgensjuksköterskor.</p> <p>Revisorerna har noterat att regionstyrelsen beslutat om ett antal åtgärder avseende personal- och kompetensförsörjning under</p>

	<p>2023. Området kommer att bevakas av revisorerna under året och utifrån det kommer revisorerna besluta om att genomföra en fördjupad granskning under revisionsår 2023 eller 2024.</p>
Ekonomistyrning	<p>En fungerande ekonomistyrning är en viktig del av den samlade styrningen och ledningen av regionen. Att en och samma nämnd eller verksamhet under flera år har stora återkommande ekonomiska underskott kan tyda på att ekonomistyrningen inte fungerar, på bristande politiskt ansvarstagande eller att resursfördelningen inte sker utifrån realistiska underlag. Återkommande ekonomiska underskott riskerar medföra att regionen inte klarar av att bedriva en verksamhet med god ekonomisk hushållning</p>
Investeringsprocessen	<p>Demografisk förändring leder i många regioner och kommuner till ett ökat behov av förändring i lokal- och fastighetsbeståndet. Detta medför utökade utgifter i form av nyinvestering och lokalanpassning. Många regioner och kommuner har redan i dagsläget en hög investeringstakt. Det är av stor vikt att investeringsprocessen är tydlig utifrån styrning och kontroll samt ansvarsfördelning. En bristande investeringsprocess riskerar att investeringsprojekt blir dyrare, försenade och av sämre kvalitet än förväntat. I perioder av hög investeringstakt blir brister i investeringsprocessen särskilt tydliga. Grundförutsättningen för att hantera långsiktiga förändringar är en välgrundad långsiktig planering samt att noga analysera tillkommande driftskostnader inför beslut om investeringar.</p>
Cancervården	<p>Antalet personer som upptäcks och diagnostiseras med cancer har minskat under covid-19-pandemin. Antalet rapporterade tumörer har minskat med strax under 10 % under perioden januari-oktober 2020 jämfört med samma period 2019.</p> <p>En konsekvens av en fördröjd upptäckt och diagnostiserad cancer är att patientens prognos kan försämrats. Patienter kan också komma att behöva en mer intensiv behandling med kombination av</p>

	<p>operation, cellgifter och strålbehandling på grund av mer avancerad cancersjukdom. En förklaring är dock att invånarna har tvekat att söka vård. Regionerna kommer behöva vidta åtgärder som att prioritera screeningverksamheterna och införa självprovtagning/hemtest som en del i livmoderhalscreening, och informera om symtom vid cancer och när invånarna ska söka.</p> <p>I Region Norrbotten har cancerpatienter prioriterats när det gäller operation och annan behandling. De patienter som sökt har fått vård i samma utsträckning som tidigare, dock har inflödet av patienter minskat under pandemin.</p>
<p>Implementering Agenda 2030</p>	<p>Agenda 2030 med de 17 målen lyfts i många kommuner fram i styrning och långsiktiga planer. Den praktiska och kortsiktiga styrning är dock ofta otydlig. Det saknas tydliga målsättningar och uppföljningen har brister. Agenda 2030 kräver ett helhetstänk och ett gemensamt arbete för att hantera målkonflikter och arbeta effektivt.</p>
<p>Förlossningsvård och kvinnors hälsa</p>	<p>SKR och regeringen har överenskommelser om att satsa på en förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa. Syftet är att bland annat att stärka förlossningsvården och kvinnors hälsa i övrigt och därigenom bidra till att uppnå en mer jämlik vård och jämställd hälsa i befolkningen. I december 2021 ingick parterna ytterligare en överenskommelse om jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider. Det innebär att regionerna bland annat ska genomföra insatser för att åstadkomma en jämlik utrotning av livmoderhalscancer med samtidig vaccination och screening mot HPV i hela Sverige.</p> <p>Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att ta fram nationella riktlinjer och komplettera kunskapsstödet för förlossningsvården. En första version av riktlinjerna planeras publiceras i december 2022. Syftet är att regionerna ska kunna erbjuda en jämlik vård med rätt insatser. Riktlinjerna vänder sig också till de som beslutar om resurser inom hälso-och sjukvård.</p>

Nyckeltalsanalys

Hälso- och sjukvården står inför en rad strukturella utmaningar och läget för regionerna runt om i landet är ansträngt. Kraftigt ökade pensionskostnader och ökade IT-kostnader i regionerna har bidragit till en ökad ekonomisk obalans. Den ekonomiska obalansen i regionen förstärks också av demografiska utmaningar i form av ett minskat antal personer i arbetsför ålder samtidigt som antalet äldre ökar. Den demografiska förändringen leder också till stora utmaningar när det gäller att finansiera, och inte minst bemanna, hälso- och sjukvårdens verksamheter. Senaste ekonomirapporten från SKR visar för år 2023 en prognos på –11 miljarder kronor för regionerna. År 2024 försämrars prognosen ytterligare till ett underskott på –19 miljarder kronor.

Det pågår samtidigt en omfattande omställning av hälso- och sjukvården inom regionerna - omställningen till god och nära vård. Omställningen syftar till att vården i högre grad organiseras och bedrivs med utgångspunkt från patientens behov och förutsättningar. Målet med omställningen är att ge patienten en god, nära och samordnad vård där primärvården är navet och samspelar med annan hälso- och sjukvård. Omställningen ska bidra till en modern, jämlik, tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård.

De stora utmaningar som hälso- och sjukvården står inför, ställer krav på att regionernas verksamhet bedrivs kostnadseffektivt, men där också kvalitet kan bibehållas samt att omställningen för en god och nära vård kan genomföras. Mot ovanstående bakgrund föreslås att en fördjupad nulägesanalys av regionens verksamheter genomförs.

Nulägesanalysen är en analys av regionens effektivitet. Effektiviteten mäts som en sammanvägning av regionens ekonomi (resursförbrukning) och kvalitet. Med resultatet av analysen skapas en bild av nuläget i regionen, hur regionen valt att prioriterat sina resurser samt potential för möjliga effektiviseringsområden.

4.4 Uppföljningar av tidigare granskningar

Granskningens benämning	Granskningens inriktning
Representation	Baserat på de bedömningar och rekommendationer som lämnades i 2018 års granskning är det väsentligt att genomföra en uppföljande granskning.
Ungdomsmottagningar	Baserat på de bedömningar och rekommendationer som lämnades i 2021 års granskning är det väsentligt att genomföra en uppföljande granskning.
Kontroll av legitimation vid anställning och inhyrning av personal	Baserat på de bedömningar och rekommendationer som lämnades i 2019 års granskning är det väsentligt att genomföra en uppföljande granskning.

4.5 Förstudier

Nedan redogörs för förstudier som kan komma att genomföras under året. Om något eller några av dessa förstudier visar sig vara ett område förenat med hög risk, kan det leda till djupgranskning under innevarande eller kommande år.

Förstudiens benämning	Förstudiens inriktning
Välfärdsbrott	<p>Inom den offentliga sektorn ser vi en ökning av antalet välfärdsbrott utifrån att sektorn innehar resurser som är intressanta för de kriminella aktörerna att komma åt. I förlängningen riskerar detta att leda till sämre samhällsservice samtidigt som förtroendet för staten, myndigheter och näringslivet skadas.</p> <p>SKR definierar begreppet välfärdsbrott som när en extern aktör - företag eller privatperson - otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning. Enligt SOU 2019:59 kostar välfärdsbrott samhället 18 miljarder kronor årligen. Osäkerhetsintervallet uppgår till 11-27 miljarder kronor. Ekonomisk vinning är en av de viktigaste drivkrafterna för organiserad brottslighet.</p> <p>Välfärdsbrottslighet finns inom hela välfärdssystemet.</p>

5 Revisorerna på Region Norrbottens hemsida

Vår revisionsplan för året samt revisionsberättelser, skrivelser, rapporter och mer därtill hittar du på revisorernas hemsida:

<http://norrbotten.se/sv/Demokrati-och-insyn/Sa-styrs-landstinget/Revisorer/>

Där kan du även ta del av tidigare års granskningsinsatser.